

मनहरी गाउँपालिका

गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय, रजैया, मकवानपुर
बागमती प्रदेश, नेपाल

“ शिक्षा, स्वास्थ्य, कृषि र पूर्वाधार : समृद्ध मनहरीको आधार ”

आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ को विस्तृत वार्षिक समीक्षा तथा प्रगति प्रतिवेदन

समीक्षा गोष्ठी मिति: २०८३ श्रावण ०६ गते बुधबार
स्थान: मनहरी-३, लामिटार सभाहल / सभा गृह

१. कार्यकारी सारांश (Executive Summary)

मनहरी गाउँपालिका बागमती प्रदेश अन्तर्गत मकवानपुर जिल्लामा अवस्थित एक द्रुत गतिमा विकासोन्मुख स्थानीय तह हो। 'शिक्षा, स्वास्थ्य, कृषि र पूर्वाधार : समृद्ध मनहरीको आधार' भन्ने मूल नारालाई आत्मसाथ गर्दै गाउँपालिकाले आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ मा संस्थागत सुशासन, सर्वसुलभ स्वास्थ्य सेवा, आधुनिक कृषि प्रणाली, दिगो भौतिक पूर्वाधार एवं समावेशी सामाजिक विकासका क्षेत्रमा उल्लेखनीय उपलब्धि हासिल गरेको छ।

वित्तीय कार्यसम्पादनको दृष्टिकोणबाट आ.व. २०८२/०८३ मा गाउँपालिकाको कुल प्रस्तावित आय रु. ८७,७२,३९,०००।०० मध्ये वास्तविक आय रु. ७४,०३,७९,७६३.९८ (८४.३९%) प्राप्त भएको छ। कुल संशोधित/प्रस्तावित व्यय रु. ८७,३३,२५,०००।०० मध्ये रु. ६४,२४,९५,०७५.५४ (७३.५५%) खर्च भएको छ। चालु तर्फ ८०.३९% र पुँजीगत तर्फ ६२.५८% वित्तीय प्रगति हासिल भएको छ।

गाउँपालिकाले प्रशासकीय भवन, १५ शैयाको मनहरी अस्पताल, कोल्ड स्टोर, क्षेत्रीय सडक सञ्जाल, कृषि पकेट क्षेत्र तथा सामाजिक सुरक्षाका कार्यक्रमहरूलाई प्राथमिकतामा राखी सफलतापूर्वक कार्यान्वयन गरेको छ। प्रस्तुत प्रतिवेदन गाउँपालिकाका विभिन्न विषयगत शाखा तथा उपशाखाहरू (आर्थिक प्रशासन, प्रशासन, स्वास्थ्य, कृषि, पशुपन्छी, भौतिक पूर्वाधार, महिला तथा सामाजिक विकास, र योजना तथा अनुगमन) बाट प्रस्तुत वार्षिक प्रगति विवरण, तथ्याङ्क एवं समीक्षाको एकीकृत दस्तावेज हो।

विषयगत क्षेत्र / शाखा	प्रस्तावित बजेट (रु.)	खर्च / निकास रकम (रु.)	वित्तीय प्रगति (%)
आर्थिक विकास क्षेत्र	६,५३,३५,९७७.००	४,९९,९४,४९६.७८	६३.०५%
सामाजिक विकास क्षेत्र	२९,९४,६४,८५८.००	९५,७३,०८,३९५.२२	७४.३९%
पूर्वाधार विकास क्षेत्र	२५,७३,८६,७९६.००	९६,४९,२७,३९२.२२	६३.७७%
सुशासन तथा अन्तरसम्बन्धित	३,३८,९४,६९९.००	२,७८,५५,७९८.४६	८२.३८%
कार्यालय सञ्चालन तथा प्रशासनिक	३०,५३,२३,५५८.००	२५,९९,२९,३९२.८६	८२.५९%
कुल जम्मा	८७,३३,२५,०००.००	६४,२४,९५,०७५.५४	७३.५५%

२. समग्र वित्तीय अवस्था तथा बजेट कार्यान्वयन (Financial Performance)

आर्थिक प्रशासन शाखाको प्रतिवेदन अनुसार आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ मा गाउँपालिकाको आय तथा व्ययको समग्र अवस्था, स्रोतगत प्राप्ति र विषयगत विनियोजन देहाय बमोजिम रहेको छः

२.१ वार्षिक आय तथा व्ययको संक्षिप्त विवरण

- कुल आय: प्रस्तावित कुल आय: रु. ८७,७२,३९,०००।०० | वास्तविक आय: रु. ७४,०३,७९,७६३.९८ (८४.३९%)
- कुल व्यय: प्रस्तावित कुल व्यय: रु. ८७,७२,३९,०००।०० | वास्तविक व्यय: रु. ६४,५९,७३,६२५.५४ (७३.६३%)
- चालु व्यय: चालु बजेट रु. ५४,६६,८२,७९६।०० मध्ये रु. ४३,९९,२०,४९९.२५ खर्च (८०.३९%)
- पूँजीगत व्यय: पूँजीगत बजेट रु. ३३,०५,५६,२०४।०० मध्ये रु. २०,६८,५३,१३४.२९ खर्च (६२.५८%)

२.२ संघ तथा प्रदेश सरकारको अनुदान प्राप्ति र खर्च

अनुदान स्रोत	प्रस्तावित/स्वीकृत आय (रु.)	वास्तविक आय/निकास (रु.)	वास्तविक खर्च (रु.)	खर्च प्रगति (%)
संघीय सरकार अनुदान	३६,३९,००,०००.००	३२,८९,६२,६८४.०२	२९,२६,९३,७५९.९९	८९.९०%
प्रदेश सरकार अनुदान	६,६८,७४,०००.००	५,६२,२३,६९६.००	४,०४,३२,४७९.००	७४.४०%

२.३ राजस्व बाँडफाँड तथा आन्तरिक आय विश्लेषण

गाउँपालिकाको मुख्य आय स्रोतको रूपमा रहेको राजस्व बाँडफाँड र आन्तरिक राजस्वको अवस्था सन्तोषजनक रहेको छ:

- घरजग्गा रजिष्ट्रेशन: घरजग्गा रजिष्ट्रेशन दस्तुर: रु. ९,६६,३७,३२८।०० (लक्ष्यको ९३८.६३%)
- मू.अ.कर बाँडफाँड: मूल्य अभिवृद्धि कर (VAT) बाँडफाँड: रु. ९,२४,३८,८४७.९४ (८९.६०%)
- अन्तःशुल्क: अन्तःशुल्क बाँडफाँड: रु. ४,९९,९७,८९७.९८ (९९९.५७%)
- सवारी साधन कर: सवारी साधन कर: रु. ३,८५,९९,८२८.२५ (९६७.८३%)
- नदीजन्य पदार्थ आय: दहत्तर बहत्तर (नदीजन्य पदार्थ) बिक्री आय: रु. ८,५३,९९,९८४.६५ (४७.४९%) - ठेक्का मार्फत कुल रकम असुली गरिएको।
- आन्तरिक आय: आन्तरिक कर/दस्तुर: नक्सापास दस्तुर रु. ७,९०,८०२.५६ (३९६.३२%), व्यक्तिगत घटना दर्ता रु. ६,४५,३००।०० (२९५.९%), सिफारिश दस्तुर रु. ३०,४९,७६३.५९ (९९२.९५%), भूमिकर/मालपोत रु. ४२,६०,०३२।०० (९४२%)।

३. स्वास्थ्य क्षेत्रको प्रगति तथा उपलब्धि (Health Sector)

मनहरी गाउँपालिकाको स्वास्थ्य क्षेत्रको सञ्चालन तथा व्यवस्थापन स्वास्थ्य शाखा प्रमुख राम चन्द्र दाहालको नेतृत्वमा सम्पादन भएको छ। गाउँपालिकामा १ वटा आधारभूत अस्पताल (मनहरी अस्पताल), १ वटा स्वास्थ्य चौकी

(हाँडिखोला), ७ वटा आधारभूत स्वास्थ्य सेवा केन्द्र, १ वटा सामुदायिक स्वास्थ्य इकाई, १८ वटा खोप केन्द्र र ७ वटा गाउँघर क्लिनिक सञ्चालनमा रहेका छन्।

३.१ जनशक्ति तथा पूर्वाधारको अवस्था

स्वास्थ्य सेवा प्रवाहका लागि कुल स्वीकृत दरबन्दी १९, स्थायी पदपूर्ति २०, करार पदपूर्ति ३७, र छात्रवृत्ति/अस्पताल विकास समिति स्रोत गरी कुल ८६ जना स्वास्थ्य जनशक्ति कार्यरत रहेका छन्।

- जनशक्ति विवरण: डाक्टर: ४ जना | हे.ई./पारामेडिक्स: १६ जना | नर्सिङ: २६ जना | ल्याब/टेक्निसियन: ५ जना | कार्यालय सहयोगी: १३ जना | अस्पताल समिति/स्रोत: २४ जना।

३.२ बजेट तथा वित्तीय प्रगति

कार्यक्रम स्रोत	क्रियाकलाप संख्या	विनियोजित बजेट (रु.)	वित्तीय खर्च (रु.)	वित्तीय प्रगति (%)
संघीय सशर्त कार्यक्रम	२६	२,५८,००,०००.००	२,२७,६९,५९९.००	९६.००%
प्रदेश सशर्त कार्यक्रम	२	४८,९५,०००.००	४४,१०,०४४.००	९०.००%
स्थानीय कार्यक्रम	३७	३,०२,५०,०००.००	२,७४,७९,२४९.००	९१.००%
जम्मा	६५	६,०९,४५,०००.००	५,४६,५८,८९२.००	९०.००%

३.३ मुख्य उपलब्धि तथा सेवा प्रवाहको तथ्याङ्क

- बिरामी उपचार: आ.व. २०८२/८३ को जेष्ठ मसान्त सम्ममा ५४,९०४ महिला र ३५,१०१ पुरुष गरी कुल ९०,००५ जना बिरामीहरूलाई OPD तथा Emergency सेवा प्रदान गरिएको।
- बिमा तथा आकस्मिक: स्वास्थ्य बिमा कार्यक्रम मार्फत ५४,२२३ जना, Emergency सेवा १५,२०८ जना र ल्याब सेवा १७,७४२ जनालाई प्रदान गरिएको।
- अस्पताल सेवा विस्तार: मनहरी अस्पतालमा २४ सै घण्टा ल्याब, एक्स-रे, फार्मसी, आकस्मिक, इनडोर (८२५ जना बिरामी भर्ना), बर्थिङ र फिजियोथेरापी (६,६०२ पटक सेवा) सञ्चालन।
- HPV खोप अभियान: १९ वटा विद्यालयका ४३७ जना छात्राहरूलाई पाठेघरको क्यान्सर विरुद्ध HPV खोप प्रदान।
- नसर्ने रोग स्क्रीनिङ: १,०५२ जनाको स्क्रीनिङ गर्दा १५४ जनामा उच्च रक्तचाप र ८२ जनामा मधुमेह पहिचान गरी औषधि एवं प्रेषण।

- **मातृ तथा नवजात शिशु:** वडा स्तरमा ग्रामीण भिडियो एक्स-रे सेवा मार्फत ४५१ जना गर्भवती महिला लाभान्वित। संस्थागत सुत्केरीका लागि निःशुल्क एम्बुलेन्स सेवा (१२२ जना) र विपन्नका लागि ५०% छुट (३२ जना)। कुल संस्थागत प्रसुति २०४ जना र सुरक्षित गर्भपतन १८२ जना।
- **ज्येष्ठ नागरिक एवं बिमा:** ज्येष्ठ नागरिक/अपाङ्गता घरदैलो सेवाबाट ४,१५५ जनाको स्वास्थ्य परीक्षण। 'गरीबसँग विश्वेश्वर' मार्फत ९४३ विपन्न परिवारको निःशुल्क बिमा।
- **क्षयरोग नियन्त्रण:** १०९ जना क्षयरोगी पत्ता लगाई उपचारमा ल्याइएको। AI X-Ray Camp (वडा १ र ८) बाट ५३९ जनाको परीक्षण गरी ३६ शंकास्पद मध्ये ८ जना DOTs र १ जना DR Center बीरगञ्जमा प्रेषित।
- **पोषण कार्यक्रम:** ६ देखि ५९ महिनाका २,२६३ बालबालिकाको पोषण लेखाजोखामा ६२ जना कुपोषित बालबालिकाको पहिचान र उपचार। सुनौलो हजार दिनका २२ जना विपन्न महिलालाई रु. २५,००० का दरले आयआर्जन अनुदान।
- **निःशुल्क रगत सेवा:** नेपाल रेडक्रस सोसाइटी मकवानपुरसँगको सम्झौता अनुसार मनहरीबासीलाई १३० पोका रगत निःशुल्क उपलब्ध गराइएको।

४. कृषि विकास क्षेत्रको प्रगति (Agriculture Sector)

कृषि विकास शाखा प्रमुख मनिषा चौधरी (कृषि अधिकृत - सातौँ) द्वारा प्रस्तुत प्रतिवेदन अनुसार मनहरी गाउँपालिकाको समुद्री सतहबाट उचाइ ३९० देखि ७६० मिटर, कुल क्षेत्रफल १९९.५२ वर्ग कि.मी., कुल कृषक परिवार ७,०१५, खेतीयोग्य जमिन २,२५०.७ हेक्टर र सिञ्चित क्षेत्रफल १,६६९.८ हेक्टर रहेको छ।

४.१ बजेट तथा वित्तीय प्रगति

कृषि शाखाका लागि आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ मा कुल स्वीकृत बजेट रु. ५१,००,०००।०० (रु. ५१ लाख) मध्ये रु. ३२,७४,२६७.८० खर्च भई ६४.२०% वित्तीय प्रगति हासिल भएको छ। आन्तरिक स्रोतको सुनिश्चितता नभएका कारण ८ वटा कार्यक्रम सञ्चालन हुन सकेनन्।

४.२ मुख्य कार्यक्रम तथा उपलब्धिहरू

कार्यक्रमको नाम	विनियोजित बजेट (रु.)	खर्च रकम (रु.)	सम्पन्न कार्यको मुख्य विवरण
अदुवा खेती प्रवर्द्धन	८,००,०००	६,८०,६०५	वडा १ मा ७ मे.टन, वडा २ मा ३.५ मे.टन, वडा ५ मा ०.९ मे.टन अदुवा बीउ वितरण र तालिम।
उत्पादनमा आधारित अनुदान (आलु/प्याज)	८,००,०००	४,३४,२५०	न्यूनतम ५ कट्टा लगाउने ४५ कृषकलाई रु. १५००/कट्टा प्रोत्साहन अनुदान।

कार्यक्रमको नाम	विनियोजित बजेट (रु.)	खर्च रकम (रु.)	सम्पन्न कार्यको मुख्य विवरण
रुपाचुरी/बालुभञ्ज्याङ अदुवा बीउ	५,००,०००	५,००,०००	आधुनिक कृषि समूहलाई १० मे.टन अदुवा बीउ ५०% अनुदानमा वितरण।
उन्नत बीउ उपयोग अनुदान (धान/गहुँ/मकै)	११,००,०००	१०,२२,२१२	८७४ घरधुरीलाई २९,०९९ केजी उन्नत धान बीउ वितरण (४५० हेक्टर विस्तार)।
माटो परीक्षण तथा चुन वितरण	४,००,०००	१,२१,९०५	माटो ल्याब सामग्री खरिद तथा १४ जनाको माटो परीक्षण, नमुना संकलन तालिम।
सार्वजनिक जग्गा फलफूल खेती	४,००,०००	१,५०,४२५	वडा नं. ७ को सार्वजनिक जग्गामा ५४७ वटा नारिवल बिरुवा रोपण एवं हेरालु व्यवस्था।
कृषि बीमा सहजीकरण	३,००,०००	३४,०००	१९ जना किसानलाई रु. १,४२,५६१ बीमा क्षतिपूर्ति रकम वितरण सहजीकरण।
धान दिवस तथा रोपाईँ महोत्सव	१,५०,०००	५८,६००	असार १५ मा 'जलवायुमैत्री प्रविधि, धानमा आत्मनिर्भरता' नाराका साथ लामिटारमा सम्पन्न।

४.३ कृषि शाखाका अन्य प्राविधिक तथा संस्थागत कार्यहरू

- रासायनिक मल वितरण: मल वितरण व्यवस्थापन: ५८० मे.टन युरिया र ३९२ मे.टन D.A.P. रासायनिक मल कृषि सहकारी/समूह मार्फत वितरण।
- समिति तथा तथ्याङ्क: ६ सदस्यीय कृषि तथा पशुपन्छी तथ्याङ्क समन्वय समिति गठन। वडा ३, ५, ६ र ९ मा १,०७९ घरधुरीको तथ्याङ्क संकलन।
- कृषक पाठशाला: कृषि विकास कार्यालयको सहकार्यमा ज्यामिरे (वडा ९) मा कृषक पाठशाला सञ्चालन।
- विशेष पकेट कार्यक्रम: एक जिल्ला एक विशेष पकेट कार्यक्रम अन्तर्गत रु. ३५ लाख बजेटको तरकारी पकेट सञ्चालन।
- दीर्घकालीन सम्झौता: राष्ट्रिय प्रकृति संरक्षण कोषसँग बीउ उत्पादनका लागि २०८४ पौष मसान्तसम्मका लागि रु. ५४,७१,२५०।— को दीर्घकालीन सम्झौता।

५. पशुपन्छी विकास क्षेत्रको प्रगति (Livestock Sector)

पशुपन्छी विकास उपशाखा प्रमुख डा. प्रदिप बर्तौला (पशु विकास अधिकृत) र ७ जना प्राविधिक जनशक्तिको टोलीले पालिकाभरि पशु स्वास्थ्य, महामारी नियन्त्रण तथा पशु उत्पादन प्रवर्द्धन कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरेका छन्।

५.१ बजेट तथा वित्तीय प्रगति

पशुपन्छी विकास उपशाखा अन्तर्गत आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ मा कुल विनियोजित बजेट रु.

१,८५,७७,७००।०० (रु. १ करोड ८५ लाख ७७ हजार ७ सय) मध्ये रु. १,५६,७८,९३०।०० खर्च भई ८४.३९% वित्तीय प्रगति हासिल भएको छ।

५.२ स्रोतगत कार्यक्रम कार्यान्वयन र उपलब्धि

- **दूध अनुदान (रु. ९५.७८ लाख):** दूध उत्पादनमा प्रोत्साहन अनुदान: प्रदेश सशर्त (रु. २५ लाख) र आन्तरिक राजस्व (रु. ७५ लाख) गरी कुल रु. ९५,७८,३८८.१८ रकम ६ वटा सहकारी मार्फत २,६९५ जना कृषकहरूलाई प्रति लिटर रु. ३ का दरले (३१,९२,७९६ लिटर दूध बापत) भुक्तानी गरियो।
- **पाडा प्रवर्द्धन:** मासुका लागि पाडा प्रवर्द्धन: वडा ६, ७, ८ र ९ का ६ वटा फर्म र १ समूहलाई पाडा खरिद तथा गोठ सुधारमा ५०% अनुदान (रु. ३,८९,९०० खर्च)।
- **बोटे समुदाय माछापालन:** मत्स्य पालन प्रवर्द्धन (वडा ७): सिमान्तकृत बोटे समुदायका लागि ३ वटा माछा पोखरी निर्माण/मर्मत एवं भुरा खरिद (रु. १० लाख खर्च)।
- **राँगा/कुखुरा प्रवर्द्धन:** राँगा तथा लोकल कुखुरा पालन: वडा ३ मा राँगा पालनका लागि ४ फर्मलाई ८०% अनुदान (रु. १० लाख) र ३ कुखुरा फर्मलाई खोर निर्माण अनुदान (रु. ५ लाख)।
- **एकीकृत फर्म अनुदान:** गोम्बा एकीकृत कृषि फर्म (वडा ८): गोठ निर्माण र गाई-२, भैसी-३ खरिद अनुदान (रु. ७,८१,००० खर्च)।
- **मासिक दूध बिक्री:** दूध बिक्री तथ्याङ्क: आ.व. २०८२ श्रावण देखि जेष्ठ मसान्त सम्म मनहरी गाउँपालिकाबाट कुल ४०,४४,४९६ लिटर दूध बिक्री भएको छ।

५.३ पशु स्वास्थ्य तथा महामारी नियन्त्रण तथ्याङ्क

सेवा / कार्यक्रमको विवरण	भौतिक परिमाण / डोज	लाभग्राही / कैफियत
खोरेत रोग विरुद्ध खोप	७,६४४ डोज	निःशुल्क खोपन अभियान
लम्पी स्किन (Lumpy Skin) खोप	३,९०० डोज (८३३ खरिद)	निःशुल्क खोपन अभियान
पी.पी.आर. (PPR) रोग खोप	२०,२६७ डोज	वाखा/भेडाका लागि निःशुल्क
गाई/भैसी कृत्रिम गर्भाधान (AI)	५,९१५ वटा	नस्ल सुधार कार्यक्रम
परजीवी नियन्त्रण तथा औषधि प्राप्ति	१,६३५ कृषक	निःशुल्क औषधि वितरण
रेब्रिज विरुद्ध खोप (Post / Regular)	३४० वटा	कुर्कुर, बिरालो र पशुधन

सेवा / कार्यक्रमको विवरण	भौतिक परिमाण / डोज	लाभग्राही / कैफियत
गोबर तथा दूध नमुना परीक्षण	६६५ वटा	प्रयोगशाला निदान सेवा
पशुधन क्षति राहत तथा सिफारिस	६८ वटा	राहत तथा क्षतिपूर्ति प्रक्रिया

६. भौतिक पूर्वाधार विकासको प्रगति (Infrastructure Sector)

भौतिक पूर्वाधार विकास शाखाको प्रतिवेदन अनुसार आर्थिक वर्ष २०८२/०८३ मा कुल विनियोजित बजेट रु. १७,५२,१०,०००।०० (रु. १७ करोड ५२ लाख १० हजार) मध्ये रु. १६,९९,५३,७००।०० खर्च भई ९७.००% भौतिक एवं वित्तीय प्रगति हासिल भएको छ।

६.१ मुख्य ठेक्का तथा बहुवर्षीय गौरवका आयोजनाहरू

आयोजनाको नाम	स्थान	सम्झौता/बजेट (रु.)	हालसम्म भुक्तानी (रु.)	भौतिक प्रगति (%)
कोल्ड स्टोर (Cold Store) निर्माण	वडा नं. ३	६.२८ करोड (बजेट ४.७५ करोड)	५,७८,२७,०११.०५	१००% (सम्पन्न)
मनहरी अस्पताल भवन निर्माण	वडा नं. ७	१०.१५ करोड	६,७३,५३,५५३.०९	७०% (निर्माणाधीन)
गाउँपालिका प्रशासनिक भवन	वडा नं. ९	८.२८ करोड (बजेट ३.०४ करोड)	५,७८,६९,४००.२३	७०% (निर्माणाधीन)
वडा नं. ४ वडा कार्यालय भवन	वडा नं. ४	१.६४ करोड (बजेट ७५ लाख)	६५,२७,४४०.००	५०% (निर्माणाधीन)
वडा नं. ४ स्वास्थ्य चौकी भवन	वडा नं. ४	१८,००,०००	१८,००,०००.००	१००% (सम्पन्न)
लामिटार चकरी सडक खण्ड	वडा १ र ३	१,३०,००,०००	निर्माणाधीन अवस्था	निर्माणाधीन
तिन भङ्गाले राजाराड पाङ्गथलि बाटो	वडा नं. ६	१,९०,००,०००	सम्पन्न	१००% (सम्पन्न)

आयोजनाको नाम	स्थान	सम्झौता/बजेट (रु.)	हालसम्म भुक्तानी (रु.)	भौतिक प्रगति (%)
ट्वाङ्ग्रा बनकरिया ज्यामिरे दोभान	वडा नं. ४	१,९०,००,०००	सम्पन्न	१००% (सम्पन्न)
लामिटार भवन र वडा ६ मर्मत	वडा ३ र ६	२५,००,०००	सम्पन्न	१००% (सम्पन्न)
बगर टोल सिँचाइ निर्माण	वडा नं. ८	६५,००,०००	सम्पन्न	१००% (सम्पन्न)

६.२ शाखाबाट निर्मित भौतिक संरचना तथा नापजाँचको परिमाण

- स्ल्याब बाटो: स्ल्याब ढलान बाटो निर्माण: ५,६४०.३० मिटर
- ग्राभेल बाटो: ग्राभेल बाटो निर्माण: २,७३४.०० मिटर
- नयाँ ट्रयाक: नयाँ ट्रयाक खोल्ने कार्य: ४,८५२.०० मिटर
- रिटेनिड पर्खाल: रिटेनिड पर्खाल (RRM Wall): २,४४८.१४ मिटर
- नाला तथा ग्याबिन: पक्की नाला निर्माण: १०२.५० मिटर | ग्याबिन ड्याम निर्माण: ७५६.५० मिटर
- भवन तथा नक्सा पास: घर अभिलेखीकरण: २२ वटा | नयाँ घर नक्सा पास: १० वटा | Core Cutting परीक्षण: ५४ वटा योजना।
- जग्गा नापजाँच: जग्गा नापजाँच: १०९ कित्ता, सार्वजनिक जग्गा (बाटो/खोल्सी) ५६ वटा, असुल राजस्व रु. ३,९५,४५०।—

७. महिला, बालबालिका तथा सामाजिक विकास (Social Development Sector)

सामाजिक विकास शाखा/उपशाखा मार्फत लक्षित वर्ग, महिला, बालबालिका, ज्येष्ठ नागरिक, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू एवं सीमान्तकृत समुदायको सशक्तीकरण र संरक्षणका अनेकन कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिएका छन्।

७.१ लक्षित वर्ग कार्यक्रम तथा बजेट खर्च

कार्यक्रम / आयोजनाको नाम	बिनियोजित बजेट (रु.)	खर्च रकम (रु.)	वित्तीय प्रगति (%)
अपाङ्गता भएका व्यक्तिको व्यक्तिगत सहयोगी	६,७२,०००	६,७२,०००	१००%

कार्यक्रम / आयोजनाको नाम	विनियोजित बजेट (रु.)	खर्च रकम (रु.)	वित्तीय प्रगति (%)
बालमैत्री सहजकर्ता पारिश्रमिक	६,००,०००	६,००,०००	१००%
अपाङ्ग सहायक सामग्री वितरण	४,५०,०००	४,५०,०००	१००%
बाल अधिकार समिति/सञ्जाल/बालश्रम अनुगमन	३,५०,०००	३,५०,०००	१००%
बाल क्लब क्षमता विकास कार्यक्रम	३,००,०००	३,००,०००	१००%
महिला सीपमूलक कार्यक्रम (आधारभूत/दालमोट/अचार)	३,००,०००	७,५०,०००*	१००%
महिला आयआर्जन कार्यक्रम	३,००,०००	३,००,०००	१००%
महिला समन्वय समिति परिचालन	१,५०,०००	१,५०,०००	१००%
अपाङ्गता पुनर्स्थापना (सशर्त)	३,००,०००	३,००,०००	१००%
बाबुआमा विहीन बालबालिका संरक्षण (सशर्त)	१,६८,०००	१,६८,०००	१००%
बालविवाह अन्त्यका लागि समुदाय परिचालन (सशर्त)	१,५०,०००	१,५०,०००	१००%
सीमान्तकृत महिला आयप्रवर्द्धन (सशर्त)	५,००,०००	५,००,०००	१००%

*नोट: महिला सी सीपमूलक कार्यक्रममा माग र आवश्यकताका आधारमा थप बजेट व्यवस्थापन गरी मनहरी-९ मा दालमोट बनाउने र मनहरी-७ मा अचार बनाउने तालिम सञ्चालन गरिएको।

७.२ अपाङ्गता तथा ज्येष्ठ नागरिक परिचयपत्र वितरण तथ्याङ्क

- रातो कार्ड: पूर्ण अपाङ्गता (रातो कार्ड): महिला ४, पुरुष २६ | जम्मा ३० जना
- निलो कार्ड: अति अशक्त (निलो कार्ड): महिला ५५, पुरुष १० | जम्मा ६५ जना
- अन्य कार्ड: मध्यम अपाङ्गता (पहिलो कार्ड): १८९ जना | सामान्य (सेतो कार्ड): २१३ जना
- कुल अपाङ्गता परिचयपत्र: हालसम्म गाउँपालिकाबाट वितरण गरिएको कुल अपाङ्गता परिचयपत्र: ४५४ वटा। मध्यम अपाङ्गता भएका ५८ जनालाई निर्वाह भत्ता रु. २,३७,००० वितरण।

- **ज्येष्ठ नागरिक परिचयपत्र:** हालसम्म कुल ८४० जना ज्येष्ठ नागरिकलाई परिचयपत्र वितरण (यस आ.व. मा ६१ जना)।
- **बालश्रम अनुगमन:** बालश्रम रोकथामका लागि पालिकाभिन्नका व्यापार व्यवसायहरूमा ३ पटक सघन अनुगमन।

८. प्रशासन, संस्थागत सुशासन तथा सेवा प्रवाह (Administration & Governance)

प्रशासन शाखाको प्रतिवेदन अनुसार गाउँपालिकामा कुल स्थायी जनशक्ति ६९ जना (प्रशासन ५९, स्वास्थ्य १०) र सेवा करार तर्फ १०२ जना गरी कुल १७१ जना कर्मचारी कार्यरत रहेका छन्।

८.१ तहवृद्धि, पदपूर्ति तथा कर्मचारी व्यवस्थापन

- **कर्मचारी तहवृद्धि:** स्थानीय सेवा ऐन २०७९ बमोजिम ७ जना कर्मचारीको तहवृद्धि (अधिकृत ७ औं बाट ८ औं मा प्रदिप पराजुली, सहायक ५ औं बाट छैठौंमा राजिव बहादुर बानिया, टुकुराज चौधरी, लक्ष्मण अधिकारी तथा सहायक ४ औं बाट ५ औं मा सरिता कालाखेती, परमेश्वर साह, दिल कुमारी आले मगर)।
- **करार पदपूर्ति:** आन्तरिक स्रोत तथा पालिकाबाट ७ वटा पदमा ९ जना नयाँ कर्मचारी भर्ना (मेडिकल अधिकृत डा. निशानकृत शर्मा, डा. जाविर अहमद मिया, असई मेनराज घलान, नगर प्रहरी जवान २ जना, बालमैत्री सहजकर्ता १, अहेव १, ल्याब असिष्टेन्ट १)।
- **अवकाश एवं राजीनामा:** ८ जना सेवा करार कर्मचारीको राजीनामा स्वीकृत र वडा सचिव ठाकुर बर्तौलाको अनिवार्य अवकाश।

८.२ सुशासन, बैठक तथा निर्णयहरू

- **बैठक तथा कानून निर्माण:** कार्यपालिका बैठक १५ पटक (१७५ वटा निर्णय), कानुनी निर्माण सिफारिस समिति ५ पटक (४ वटा नयाँ कार्यविधि, २ संशोधन), विधायन समिति १ पटक (१ ऐन), कर्मचारी बैठक ४८ पटक, संस्थागत सुशासन समिति २ पटक। कुल ९ वटा कानून राजपत्रमा प्रकाशन।
- **सुशासन तथा जबाफदेहिता:** सामाजिक परीक्षण, जेसी अडिट (JESI Audit) र ३ वटा सार्वजनिक सुनुवाइ सम्पन्न। २५९ जना जनप्रतिनिधि र कर्मचारीको सामूहिक दुर्घटना बिमा।
- **डिजिटल सुशासन:** सबै वडा कार्यालय र स्वास्थ्य संस्थामा ई-हाजिरी (E-Attendance) लागु। आफ्नै भवन भएका सबै वडामा डिजिटल नागरिक वडापत्र जडान। 'हेल्लो सरकार' का ९ वटा गुणासो फछ्छौट।
- **सुरक्षित नागरिक आवास:** जनता आवास कार्यक्रम (८ जना), चेपाङ/बनकरिया/माझी/बोटे एकीकृत आवास (५ जना) सिफारिस। पुराना १४१ सम्झौता मध्ये दोस्रो किस्ता भुक्तानी।
- **सामाजिक सुरक्षा एवं दर्ता:** सामाजिक सुरक्षा भत्ता बापत कुल रु. १६,३२,३५,४५४।— (सोह करोड बत्तीस लाख पैतीस हजार चार सय चौवन्न) वितरण। ३५ दिनभित्र ७६३ वटा व्यक्तिगत घटना दर्ता।

८.३ नगर प्रहरी परिचालन

नगर प्रहरी टोली कार्यालय सुरक्षा, अटो पार्किङ, स्ल्याब बाटो कोर कटिङ, बजार अनुगमन (२३ प्याकेट र ४७५ पिस भोला जफत तथा नष्ट), गुट्खा निषेध, जेन्जी आन्दोलनका क्रममा लामिटार कार्यालयको आगलागी नियन्त्रण एवं सरसफाइ, र हावाहुरी क्षति अनुगमनमा निरन्तर खटिएको छ।

८.४ प्रशासन शाखाको वित्तीय प्रगति

कार्यक्रमको विवरण	विनियोजित बजेट (रु.)	खर्च रकम (रु.)	वित्तीय/भौतिक प्रगति
गाउँसभा सञ्चालन खर्च	५,००,०००	५,००,०००	१००% / १००%
विभिन्न परीक्षा सञ्चालन	५,००,०००	२,९९,४०८	५९.८८% / १००%
सार्वजनिक सुनुवाइ/वार्षिक समीक्षा	४,५०,०००	९७,०००	२१.५६% / १००%
सामाजिक परीक्षण / JESI Audi t	५,००,०००	४,७५,८२३	९५.१६% / १००%
जनप्रतिनिधि/कर्मचारी दुर्घटना बिमा	४,००,०००	४,००,०००	१००% / १००%
क्षमता विकास तालिम (कर्मचारी/जनप्रतिनिधि)	७,००,०००	३,१७,२५०	४५.३२% / १००%
लागत साझेदारी तालिम सञ्चालन	४,३७,०००	३,७३,३००	९३.३३% / १००%
डिजिटल नागरिक वडापत्र (नयाँ भवन/वडा)	५,००,०००	५,००,०००	१००% / १००%
जम्मा	४४,५०,०००	३५,५०,९८१	७९.८०% / १००%

९. योजना, अनुगमन तथा परियोजना कार्यान्वयन (Planning & Monitoring)

योजना तथा अनुगमन उपशाखाको प्रतिवेदन अनुसार आ.व. २०८२/०८३ मा कुल सार्वजनिक निर्माण तर्फ रु. १०,३८,९३,०००।— अख्तियारी प्राप्त भएकोमा संशोधित कुल आयोजना संख्या २२८ र कुल विनियोजित बजेट रु. १०,९८,५५,२६०।— कायम हुन पुगेको थियो।

९.१ योजना सम्झौता तथा फरफारकको अवस्था

विवरण / सूचक	आयोजना संख्या	रकम (रु.)	प्रतिशत / कैफियत
उपभोक्ता समितिसँग सम्झौता भएका योजना	१९१	१०,७७,०७,२८३	८३.७७% सम्झौता
फछ्यौट / फरफारक भएका आयोजना	१३४	७,३५,७८,११३	६८.३१% वित्तीय प्रगति
रनिङ बिल / पेस्की सहित खुद भुक्तानी	-	६,६८,१९,२८३	लेखा सिफारिस
आगामी आ.व. २०८३/८४ का लागि सरेको दायित्व	५२ (खुद)	४,०८,८८,०००	अधुरा/अनुगमन बाँकी
संसोधन / मर्ज / खारेज / अन्य शाखा हस्तान्तरण	३७	२,१४,७९,७७१	गाउँसभा निर्णय

९.२ वडागत योजना सम्झौता तथा वित्तीय प्रगति

वडा नं.	सम्झौता आयोजना	सम्झौता रकम (रु.)	सम्पन्न आयोजना	फरफारक रकम (रु.)	वित्तीय प्रगति (%)
वडा नं. १	१९	७९,५०,०००	१०	३९,५०,०००	४९.६९%
वडा नं. २	१६	६०,२५,०००	११	४८,२५,०००	८०.०८%
वडा नं. ३	२६	१,४४,९२,०००	१९	८६,४२,०००	५९.६३%

वडा नं.	सम्झौता आयोजना	सम्झौता रकम (रु.)	सम्पन्न आयोजना	फरफारक रकम (रु.)	वित्तीय प्रगति (%)
वडा नं. ४	२०	१,०८,८९,०००	८	३३,३४,८००	३०.६३%
वडा नं. ५	१५	८५,२०,०००	१३	७४,२०,०००	८७.०९%
वडा नं. ६	३४	१,८१,२८,९२५	२२	१,१६,०३,९२५	६४.०१%
वडा नं. ७	२३	१,६७,१५,०००	२३	१,६७,१५,०००	१००.००%
वडा नं. ८	२०	१,४१,३३,३३५	१८	१०,९८,३३,३३५*	७७.७१%
वडा नं. ९	१८	१,०८,५४,०२३	१०	६१,०४,०२३	५६.२४%
जम्मा	१९१	१०,७७,०७,२८३	१३४	७,३५,७८,०८३	६८.३१%

*नोट: गत वर्षको भुक्तानी बाँकी समेत फरफारक रकममा समावेश गरिएको छ।

९.३ योजना शाखाका नवीन कार्यहरू

- सञ्चालन निर्देशिका: मर्मत सम्भार विशेष कोष सञ्चालन निर्देशिका २०८२ को मस्यौदा (Draft) तयार।
- LGPAS स्वमूल्याङ्कन: स्थानीय सरकार संस्थागत क्षमता स्वमूल्याङ्कन (LGPAS) मा ७८.४ अंक दाबी सहित प्रविष्टि।
- भू-उपयोग कार्यक्रम: भू-उपयोग कार्यक्रम तर्जमा सम्बन्धी सम्पूर्ण कार्य सम्पन्न गरी सम्बन्धित निकायमा पेश।
- भूमि समस्या समाधान: भूमि समस्या समाधान समितिसँग समन्वय गरी भूमिहीन तथा सुकुम्बासी व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्य।

१०. गाउँपालिकाका नवप्रवर्द्धनात्मक प्रयासहरू (Innovative Initiatives)

मनहरी गाउँपालिकाले सुशासन र नागरिक सेवा सहजताका लागि आ.व. २०८२/०८३ मा देहाय बमोजिमका नवीन प्रयासहरू कार्यान्वयनमा ल्याएको छः

- घरदैलो स्वास्थ्य सेवा: ज्येष्ठ नागरिक तथा पूर्ण अपाङ्गता भएका नागरिकका लागि ४,१५५ जनाको घरदैलोमै पुगी स्वास्थ्य परीक्षण।
- डाक्टर सेवा निरन्तरता: दूरदराजको हाँडिखोला स्वास्थ्य चौकीमा एमबीबीएस (MBBS) डाक्टरको सेवा निरन्तर कायम।

- **अस्पतालमा विशिष्टीकृत सेवा:** मनहरी अस्पतालमा इनडोर (IPD) भर्ना सेवा, फिजियोथेरापी (६,६०२ पटक) र निःशुल्क ल्याब/एक्स-रे सेवा।
- **ग्रामीण भिडियो एक्स-रे:** वडा नं. १ देखि ९ सम्मका गर्भवती महिलाका लागि घरदैलामै/वडास्तरमै भिडियो एक्स-रे (४५१ जना लाभान्वित)।
- **निःशुल्क रगत सेवा:** रेडक्रससँगको साझेदारीमा मनहरीबासीलाई नेपालभर जुनसुकै अस्पतालमा आवश्यक पर्दा निःशुल्क रगत (१३० पोका उपलब्ध)।
- **दुग्ध किसान चक्रिय कोष:** दुग्ध उत्पादक किसानलाई १५/१ १५ दिनमा भुक्तानीका लागि गाउँपालिकाद्वारा चक्रिय कोष (Rotary Fund) स्थापना र प्रति लिटर रु. ३ अनुदान।
- **डिजिटल सुशासन:** नयाँ बनेका प्रशासनिक भवन एवं सबै वडा कार्यालयहरूमा प्रविधिमैत्री डिजिटल नागरिक वडापत्र र ई-हाजिरी।
- **गुट्खा निषेध अभियान:** गुट्खाजन्य पदार्थ बिक्री वितरणमा पूर्ण प्रतिबन्ध र नियमित बजार अनुगमन।

११. प्रमुख समस्या, चुनौती तथा समाधानका उपायहरू (Challenges & Strategic Recommendations)

वार्षिक समीक्षाका क्रममा विषयगत शाखाहरूबाट उठाइएका प्रमुख समस्याहरू र तिनको समाधानका लागि पेस गरिएका सुझावहरू देहाय बमोजिम रहेका छन्:

११.१ प्रमुख समस्या तथा चुनौतीहरू

- **स्रोत सुनिश्चितताको अभाव:** स्थानीय राजस्व बाँडफाँड शिर्षकमा धेरै कार्यक्रमहरू आधारित रहेको तर आन्तरिक स्रोतको समयमा सुनिश्चितता नहुँदा ८ वटा कृषि तथा अन्य क्षेत्रका कार्यक्रम सञ्चालन हुन नसकेको।
- **पूर्वाधार ढिलाइ एवं दुई स्थानमा कार्यालय:** मनहरी अस्पतालको मूल भवन निर्माणमा ढिलाइ हुँदा इनडोर तथा ट्रमा सेन्टर सञ्चालनमा पूर्वाधारको बाधा रहेको र कार्यालय दुई स्थानमा (रजैया र लामिटार) छरिएर रहँदा कार्यसम्पादनमा दोहोरोपन र विलम्ब हुने गरेको।
- **निकुञ्ज तथा वन ऐनको सीमा:** निकटस्थ राष्ट्रिय निकुञ्ज र वन क्षेत्रका कारण वातावरणीय मापदण्ड तथा वन ऐनका कडा प्रावधानले सडक, पुल एवं सिँचाइ आयोजनाको सर्भे तथा निर्माणमा ढिलाइ हुने गरेको।
- **अनुदान ढाँचाको सीमा:** कृषि तथा पशुपालनमा ५०% अनुदानका कार्यक्रममा अति विपन्न एवं साना किसानले आफ्नो तर्फको ५०% रकम जुटाउन नसक्दा अनुदान ठूला किसानमा मात्र सीमित हुने जोखिम।
- **बजेट निकासामा विलम्ब:** बहुक्षेत्रीय पोषण र अन्य सशर्त आयोजनाहरूको बजेट निकासामा समयमा नहुँदा अन्तिम त्रैमासिकमा मात्र खर्च हुने चाप।

११.२ भावी रणनीति तथा समाधानका उपायहरू

- **यथार्थपरक बजेटिङ:** बजेट तथा वार्षिक कार्यक्रम तर्जुमा गर्दा आन्तरिक स्रोतको यथार्थपरक सुनिश्चितता गरेर मात्र कार्यक्रम स्वीकृत गर्ने।

- **प्रशासनिक भवन शीघ्र सम्पन्न:** रजैयामा निर्माणाधीन मुख्य प्रशासनिक भवनको निर्माण कार्य शीघ्र सम्पन्न गरी सम्पूर्ण शाखाहरूलाई एकै स्थानबाट सञ्चालन गर्ने।
- **अस्पताललाई ट्रामा सेन्टर:** मनहरी अस्पताललाई 'ट्रामा सेन्टर' (Trauma Center) को रूपमा विकास गरी १५ शैयाको अस्पताललाई पूर्ण क्षमतामा पूर्वाधार सम्पन्न बनाउने।
- **अनुदान दर पुनरावलोकन:** विपन्न, सीमान्तकृत (बोटे, चेपाङ, बनकडिया) र साना किसानका लागि अनुदानको अंश ५०% बाट बढाएर ८०% सम्म पुर्याउने नीतिको अवलम्बन।
- **वन तथा निकुञ्ज समन्वय:** राष्ट्रिय निकुञ्ज र वन विभागसँग पूर्व-समन्वय गरी वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन (IEE/EIA) प्रक्रियालाई द्रुत गतिमा अघि बढाउने।
- **स्थायी दरबन्दी स्वीकृति:** आधारभूत स्वास्थ्य केन्द्रहरूका लागि स्थायी दरबन्दी स्वीकृतिका लागि सङ्घीय तथा प्रदेश सरकारसँग पहल गर्ने।